

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Miten kuluttajainformaatioasetus vaikuttaa HoReCa –toimijoiden arkeen?

Mari Mäenpää, ProAgria Länsi-Suomi

Riittävät tiedot välittyvät eteenpäin

- Kuluttaja tarvitsee päätöksenteon tueksi riittävät ja oikeat tiedot ruuasta.
- Kuluttajien mielestä tietoa on ollut vaikea löytää, eikä niitä näe lukea.
- EU:n elintarviketietoasetus tuli voimaan 13.12.2011. Siihen yhdistettiin pakkausmerkintä- ja ravintoarvomerkintädirektiivit.
- Siirtymäaika oli 13.12.2014 saakka, ravintoarvomerkinnät 13.12.2016.

Riittävät tiedot välittyvät eteenpäin

- Merkintöjen tulee antaa kuluttajalle riittävästi tietoa tuotteista, jotta hän **pystyisi tekemään tietoisia valintoja** ostotilanteessa ja valitsemaan itselleen soveltuvia tuotteita.
- Vastuu elintarviketiedosta on **toimijalla**, jonka nimellä tai toiminimellä elintarviketta pidetään kaupan.
- Ruokaketjun jokaisella lenkillä on vastuu viedä elintarviketietoa **eteenpäin oikein**.
- Elintarviketeollisuusliitto: ”Myönteisiä asioita elintarviketietoasetuksessa ovat **allergeenien** korostamisvaatimus ja **suolatieto** pakollisessa ravintoarvotaulukossa, ylipäätään **yhtenäisempi ilmaisutapa**, joka **helpottaa palvelua** ja tuotteiden vertaamista.”

Mikä on muuttunut?

- Luettavuus parantunut, tekstille vähimmäiskoko
 - 1,2 mm, erottuva kontrasti
 - normaalin näkökyvyn omaava henkilö pystyy lukemaan merkinnät vaivatta ja ilman apuvälineitä
- Allergeenit esiin **korostetusti**
 - Pakatuissa ja pakkaamattomissa elintarvikkeissa sekä tarjoilussa
 - Ilmoitettava raaka-aineista ja lisäaineista
 - E-koodi ei riitä, merkittävä nimellä: **soijalesitiini**, eikä emulgointiaine E 322.

Allergeenit kerrotaan aina

Allergiaa ja intoleransseja aiheuttavat ainesosat **korostetaan** tai **KOROSTETAAN** ainesosaluettelossa.

Allergeenit ilmoitetaan silloinkin, kun tuotteessa ei ole ainesosaluetteloa, kuten tikkari > ”*sisältää vehnää*”.

Ilmoitettavat: Gluteenia sisältävät viljat **vehnä, ohra, ruis, kala, äyriäiset, nilviäiset, kananmuna, maapähkinä, pähkinät, soija, maito, selleri, sinappi, seesami, rikkidioksidi, sulfiitit (> 10 mg/kg tai I), lupiini.**

Allergeenit kerrotaan aina

- Pakkaamattomista tuotteista allergeenitiedon on löydyttävä **tarjoilupaikassa** ja **vähittäismyyntitilassa** tuotteen vierestä tai se on annettava *suullisesti kysyttäessä*.
- Kun tieto annetaan suullisesti: Pakkaamattoman elintarvikkeen läheisyydessä kerrotaan selkeästi esimerkiksi erillisellä taululla, että tiedot voi pyytää henkilökunnalta.
- Tiedot voivat myös olla kuluttajan saatavissa kirjallisessa tai elektronisessa muodossa. Ne on saatava ennen ostopäätöksen tekoa ja ilman ylimääräisiä kustannuksia.
- *Työntekijöitä ja elintarviketarkastajaa varten allergeenitiedon on oltava tallessa myös kirjallisena.*

Lisää muutoksia

- Elintarvikkeen nimeä täydentävät tiedot:
 - Lihatuotteesta kerrotaan **yhdistäminen paloista** ja lisätty vesi.
 - **Pakastuspäivämäärä** raakalihavalmisteissa ja pakastetuissa jalostamattomissa kalastustuotteissa.
 - **Sulatus:** ”*Vehnäleipä, sulatettu*”. Ei koske ennen paistamista pakastettuja, eikä lopullisen tuotteen ainesosia > pakastemansikat mansikkajogurtissa.
 - Kun **tuotteelta odotettu ainesosa on vaihdettu toiseen:**
Hampurilaisessa kasvispihvi > Kasvishampurilainen

Muutoksia ainesosaluettelossa

- Ainesosaluetteloon uusia yksityiskohtia
 - Kerrottava kasviöljyn ja –rasvan kasvilaji(t), ”vaihtelevina osuuksina”.
 - Jos öljy on kovetettu, on ilmoitettava onko se ”kokonaan kovetettu” tai ”osittain kovetettu”
 - Nanomateriaalin jäljessä ”nano” suluissa.
Nanoteknologiaa hyödynnetään toistaiseksi vielä hyvin vähän elintarvikkeissa ja elintarvikepakkauksissa

Muutoksia ravintoainemerkinnöissä

Ravintoarvo ilmoitetaan kaikissa pakatuissa elintarvikkeissa, paitsi kahvissa, mausteissa ja purukumissa.

Ravintoarvoluettelo on **muuttunut** tuotteissa, joissa ravintoarvot oli merkitty jo aiemmin.

Muut tuotteet saavat uudenmalliset ravintoarvomerkinnot 13.12.2016 mennessä.

Uusi muoto: Ravintoarvo /100 g tai 100 ml (EU) 1169/2011 art. 30

- Energiasisältö kJ / kcal
- Rasvan g
 - Tyydyttyneiden rasvojen g
- Hiilihydraatin g
 - Sokerit g
- Proteiini g
- Suola (art. 30.1) g

MMMa -

Kansalliset suolamerkinnät

- Ruokasuolan määrän ilmoittamista koskeva vaatimus kumotaan (KTMa 1084/2004 24 §)
- Elintarvikkeen pakkaukseen tehtävä merkintä voimakassuolainen tai sisältää paljon suolaa, jos
 - Suolapitoisuus (Na kok.määrä x 2,5) p-%
 - Juustot > 1,4
 - Makkarat > 2,0, muut leikkeleenä käytettävät lihavalmisteet > 2,2
 - Kalavalmisteet, suolatut, savustetut, hiillostetut kalat > 2,0
 - Ruokaleivät > 1,1, näkkileivät ja hapankorput > 1,4
 - Aamiaisviljavalmisteet > 1,4
 - Valmisruoat ja nautintavalmiit ateriakomponentit > 1,2
 - Napostelutuotteet, joihin lisätty suolaa > 1,4

”Voimakassuolainen”

- Ruokaleipien (1,1 %), näkkileipien (1,4 %) sekä aamiaisviljavalmisteiden (1,4 %) raja-arvoja on alennettu. Viljatuotteilla ja erityisesti ruokaleivällä on keskeinen osuus suomalaisten suolan saannissa.
- ”Voimakassuolainen” -merkintävelvoite **laajenee pakkaamattomana** vähittäiskaupassa myytäviin juustoihin, makkaroihin, lihaleikkeleisiin ja ruokaleipiin.
- Auttaa kuluttajaa tekemään **terveyden kannalta edullisempia valintoja** ja kannustaa teollisuutta vähentämään suolan käyttöä

Laktoositon / vähälaktoosinen

- Erityisruokavaliovalmiste,
- ei ravitsemusväite
- Tulossa (1169/2011) ->
- sallitaan ilmoitus esim. varsinaisen ravintoarvomerkinnän alla
- EU:ssa ei ole tällä hetkellä yhtenäisiä raja-arvoja;
Suomessa sovelletaan yhteispohjoismaisia raja-arvoja:
 - laktoosittomat elintarvikkeet - laktoosia vähemmän kuin 10 mg/100 g tai 100 ml
 - vähälaktoosiset elintarvikkeet – laktoosia vähemmän kuin 1 g/100 g tai 100 ml

Elintarvike ja ravintoarvotietojen antaminen kuluttajille MMMa 834/2014

- Vähittäismyyntipaikka
 - Elintarvikkeen nimi
 - Ainesosat
 - Alkuperämaa
 - Tarvittaessa käyttö- ja säilytysohjeet
 - Allergeenit
 - Juustot, makkarat ja lihaleikkeleet
 - Rasva ja suola
 - Ruokaleivät
 - Suola (= kokonaisnatrium x 2,5)

Alkuperätieto kiinnostaa,
siitä saa aina kertoa lisää!

Tarjoilupaiikka

- Elintarviketietoa on pakollista antaa varsin niukasti
- Tieto on palvelua
- Kuluttajan tulee saada elintarvikkeen tiedot riippumatta siitä, nauttiiko hän tuotteen paikan päällä vai ottaako sen mukaansa.
- <http://www.ruokatieto.fi/ruokafakta/elintarviketieto-esiin/tarjoilupaiikassa-kuluttaja-voi-kysya-mita-vain>

Tarjoilupaiikka

Pakkaamattomasta elintarvikkeesta on tarjoilupaiikassa annettava loppukuluttajalle seuraavat tiedot:

- elintarvikkeen nimi
- Allergiaa ja intoleransseja aiheuttavat ainesosat
- alkuperämaa tai lähtöpaikka

MMM_a 834/2014 7 §

- Ammattikeittiöt – ruokalat, laitoskeittiöt, kahvilat, ravintolat, pitseriat...
 - Ei tarvitse ilmoittaa kaikkia ainesosia
 - Ei tarvitse ilmoittaa ravintosisältötietoja

MUTTA

- Kannustetaan tarjoiltavien aterioiden ravitsemuksellista laatua, määrittämään aterioiden ravintosisältöä sekä antamaan kuluttajille ravintosisältötietoja vapaaehtoisesti

Miten tiedot kuluttajalle annetaan?

- Vastaavalla tavalla kun pakkaamattomista elintarvikkeista annetaan vähittäiskaupassa.
- Selkeällä tavalla kirjallisesti tai suullisesti kuluttajan sitä pyytäessä. Tästä mahdollisuudesta ilmoitetaan selkeällä ja näkyvällä tavalla kirjallisesti, esim. tauluin, kyltein tai ruokalistan yhteydessä.
- Lisäksi tiedot on oltava aina kirjallisesti tai sähköisesti helposti henkilökunnan ja viranomaisen saatavilla.

Miten tiedot kuluttajalle annetaan?

- Mikäli ateriat tarjoillaan henkilökohtaisesti kuluttajalle ja hänen erityistarpeensa kuten allergiat on etukäteen selvitetty, ei erillistä ilmoitusta elintarviketiedoista tarvita. (Koulut, päiväkodit, sairaalat)

Oppaita ja asetuksia

- Elintarviketietoasetus
Artiklat 29 – 35, 54 – 55, Liitteet liite V, XIII-XV
Elintarvikkeen ravintoarvomerkintä (=ravintoarvoilmoitus)
- MMMa 834/2014
- Elintarviketieto-opas Evira
- Oiva arviointiohjeet Evira
- Ravitsemus- ja terveystieteiden opas Evira

Kiitos

Mari Mäenpää

Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

ProAgria Länsi-Suomi

p. 050 60369

mari.maenpaa@maajakotitalousnaiset.fi

mari.maenpaa@proagria.fi

www.maajakotitalousnaiset.fi/lansi

www.facebook.com/maajakotitalousnaisetlansi

twitter.com/maajakotitalous

www.pinterest.com/ruokaneuvot/

A glass bowl filled with vanilla ice cream topped with fresh strawberries. Next to it is a small glass jar containing strawberry jam. A single strawberry lies on the wooden surface in front of the bowl. A silver spoon is also visible on the left. The background is a light-colored wooden surface with a green and white striped pattern.

**MAA- JA
KOTITALOUSNAISET**
Juuret maalla